

Ξένες γλώσσες και παιδιά: Ποια είναι η κατάλληλη ηλικία για να ξεκινήσει; Από: Νινέττα Φαφούτη

/ [Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός](#)

Σε μια κοινωνία σαν κι

αυτή που ζούμε, πολύγλωσση και πολυπολιτισμική, οι ξένες γλώσσες έχουν γίνει απαραίτητο μέσο επιβίωσης για το σύγχρονο άνθρωπο. Σε ποια ηλικία, όμως, πρέπει τα παιδιά να αρχίζουν την εκμάθησή τους; Με ποιον τρόπο και πώς μπορούν να βοηθήσουν οι γονείς;

Οι σημερινοί μαθητές θα ζήσουν σε μια κοινωνία όπου θα επικρατεί κινητικότητα

εργαζομένων και επιστημόνων. Η κοινωνία αυτή θα έχει διεθνή χαρακτήρα, είναι ήδη διαφορετική από αυτή που βιώσαμε εμείς, και μέσα σε αυτό τον κόσμο η καλή γνώση τουλάχιστον μίας ξένης γλώσσας θα είναι πλέον όρος επιβίωσης. Για το λόγο αυτόν, η χρησιμότητά τους κρίνεται απαραίτητη σε όλο και μικρότερες ηλικίες, πράγμα που προκαλεί πολλά και σημαντικά ερωτήματα, αφού κοινός στόχος όλων είναι η καλύτερη μετάδοση των γνώσεων, χωρίς ψυχολογική επιβάρυνση ή άλλες επιπτώσεις στη γενικότερη πρόοδο των παιδιών.

Η σημασία της μητρικής γλώσσας

Το παιδί αποκτά τις γλωσσικές του συνήθειες στη μητρική γλώσσα έως τα 8 του χρόνια. Από την ηλικία αυτή και μετά, αρχίζει να λειτουργεί μέσα από διαδικασίες νοητικές: Αναλύει και συγκρίνει – μέσα από το φίλτρο της μητρικής γλώσσας -, γεγονός που λειτουργεί αρνητικά στην εκμάθηση της ξένης γλώσσας. Έρευνες υποστηρίζουν ότι μετά τον ένατο χρόνο, η μητρική γλώσσα αποτελεί το μοναδικό μέσο έκφρασης και σκέψης και λειτουργεί ασυνείδητα ως ένα «αμυντικό» σύστημα, που ορθώνεται σαν τείχος στην παρουσία της ξένης γλώσσας. Δεν είναι τυχαίο το γεγονός ότι από τότε και μετά, τα παιδιά δυσκολεύονται πολύ να προφέρουν σωστά μια ξένη λέξη, αφού τα ακουστικά μηνύματα στην ξένη γλώσσα «φιλτράρονται» από τη μητρική.

Η κατάλληλη ηλικία για να ξεκινήσουν μαθήματα

Σύμφωνα με την άποψη πολλών εκπαιδευτικών, η κατάλληλη ηλικία για να έρθει ένα παιδί σε μια πρώτη επαφή με μια ξένη γλώσσα είναι η προσχολική. Για να ξεκινήσει ουσιαστικά την εκμάθησή της, είναι μετά τη Β΄ Δημοτικού, όταν θα έχει ήδη καταφέρει να αποκτήσει μια γενική γνώση της μητρικής του γλώσσας. Θα γνωρίζει καλά από γραφή και ανάγνωση, ενώ θα έχει έρθει σε επαφή με άλλα γραμματικά φαινόμενα, και έτσι θα μπορεί να αφομοιώσει και μια ξένη γλώσσα.

Στα πρώτα χρόνια της ζωής τους, τα παιδιά διαθέτουν μια φυσική ευφυΐα για τη γλώσσα και παράλληλα μια έμφυτη ικανότητα να παράγουν σύνθετους γλωσσικούς συνδυασμούς, μέσα από τον πειραματισμό και το παιχνίδι. Η φυσική γλωσσική ευφυΐα του παιδιού χρειάζεται γονεϊκή στήριξη και ερεθίσματα, για να ανθίσει και να ευδοκιμήσει. Γονείς που δεν ασχολούνται πολύ με τα παιδιά τους, δεν συζητούν μαζί τους, οι εντάσεις μέσα στο σπίτι, η έλλειψη οργάνωσης και προγράμματος, είναι παράγοντες που δεν ευνοούν την ανάπτυξη ενός πλούσιου λεξιλογίου. Έτσι, όσο περισσότερες γνώσεις έχει αποκτήσει ένα παιδί στη μητρική του γλώσσα, που είναι άλλωστε και το «εργαλείο» για να περάσει σε μια δεύτερη, τόσο πιο εύκολο είναι να κατανοήσει και να μάθει μια ξένη γλώσσα.

Από δύο έως περίπου οκτώ ετών, τα παιδιά ακούνε, βλέπουν, γεύονται, μιμούνται, και με αυτό τον τρόπο μαθαίνουν καλύτερα. Σε αυτή, λοιπόν, την ηλικία είναι πολύ

εύκολο να αρχίσουν να μαθαίνουν μια ξένη γλώσσα, και μάλιστα πολύ γρήγορα, με το τραγούδι, το ποίημα και το παιχνίδι (όπως μαθαίνουν, άλλωστε, και τη μητρική τους), χρησιμοποιώντας δηλαδή το συναίσθημα και τις αισθήσεις. Όμως, όταν λέμε να μαθαίνουν, δεν εννοούμε να κάνουν μαθήματα ξένης γλώσσας.

Η νηπιακή και προσχολική ηλικία είναι μια καλή περίοδος για να αρχίσουν να έρχονται απλώς σε επαφή με μια ξένη γλώσσα και να τη μαθαίνουν εμπλουτίζοντας το λεξιλόγιό τους με ξένες λέξεις. Σε καμία περίπτωση, όμως, δεν θα πρέπει η γνώση να «μεταφέρεται» στο παιδί αυτής της ηλικίας (προσχολικής) ως μάθημα και μάλιστα υποχρεωτικό. Αν για το παιδί είναι ένα ακόμα παιχνίδι, έχουμε πολλές πιθανότητες να αγαπήσει την ξένη γλώσσα και να τη μάθει με μεγαλύτερη ευκολία αργότερα. Η πίεση, ίσως φέρει το αντίθετο αποτέλεσμα. Και βέβαια, κάθε παιδί έχει τη δική του ωρίμανση, τις ανάγκες και τις προτιμήσεις του, που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη πριν από την έναρξη της διδασκαλίας της ξένης γλώσσας.

Πώς μπορούν να βοηθήσουν οι γονείς

Οι γονείς που γνωρίζουν μια ξένη γλώσσα, μπορούν να προσφέρουν ουσιαστική βοήθεια στα παιδιά τους, ώστε να εξοικειωθούν στην αρχή με τη γλώσσα αυτή και να εμπλουτίσουν αργότερα σιγά - σιγά το λεξιλόγιό τους, συμπληρώνοντας έτσι το έργο του δασκάλου.

Αν το παιδί σας είναι βρεφικής/προσχολικής ηλικίας:

- Τραγουδήστε του στην ξένη γλώσσα ή αφήστε το να ακούσει άλλους να τραγουδούν. Παίξτε παιχνίδια και ασχοληθείτε με καλλιτεχνικές δραστηριότητες, χρησιμοποιώντας ταυτόχρονα την ξένη γλώσσα.

- Διαβάστε ξενόγλωσσα βιβλία μαζί του. Υπάρχουν πολλά όμορφα παραμύθια με εικόνες, που διευκολύνουν το παιδί να καταλάβει την ιστορία που ακούει στην ξένη γλώσσα. Συζητήστε μετά για το παραμύθι, εστιάζοντας και επαναλαμβάνοντας λέξεις - κλειδιά στην ξένη γλώσσα και αναπτύσσοντας την ιστορία και στα Ελληνικά.

- Επιλέξτε βιβλία που κεντρίζουν τις αισθήσεις. Ο στόχος σας δεν πρέπει να είναι μόνο η αναγνώριση των γραμμάτων ή των λέξεων, αλλά και η εξοικείωση του παιδιού με την ξένη γλώσσα και η ανάπτυξη ενδιαφέροντος για να τη μάθει μεγαλώνοντας.

- Πολύ καλή ιδέα είναι και κάποιες καρτούλες με ξενόγλωσσες λέξεις, που συνοδεύονται από την αντίστοιχη φωτογραφία. Φροντίστε να τις διαβάσετε συχνά στο παιδί, παίζοντας παράλληλα μαζί του το παιχνίδι της μνήμης. Μην ξεχνάτε ότι

η επανάληψη αποτελεί την αρχή της βασικής μάθησης.

Αν το παιδί σας πηγαίνει σχολείο:

- Επιλέξτε ένα φροντιστήριο που υιοθετεί σύγχρονες μεθόδους εκμάθησης, κεντρίζοντας το ενδιαφέρον των μαθητών με δημιουργικές, βιωματικές, πολυαισθητηριακές δραστηριότητες, όπως δραματοποίηση κειμένων κλπ.

- Αν το παιδί σας είναι σε ηλικία που έχει άνεση στο γραπτό λόγο, παροτρύνετέ το να αλληλογραφήσει με παιδιά από άλλες χώρες. Τα παιδιά επικοινωνούν γρήγορα και εύκολα μεταξύ τους, πράγμα που διευκολύνει την ταχύτερη εκμάθηση της ξένης γλώσσας. Αν έχετε τη δυνατότητα, καλέστε και φιλοξενήστε τον «ξένο» φίλο του μερικές μέρες το καλοκαίρι.

- Κάντε ένα ταξίδι για λίγες μέρες στη χώρα όπου μιλάνε τη γλώσσα που έχει επιλέξει το παιδί σας. Έτσι, θα έχει την ευκαιρία να έχει άμεση επαφή με τη γλώσσα, τον πολιτισμό, την καθημερινότητα των ανθρώπων εκεί, να επικοινωνήσει μαζί τους και να παρακολουθήσει παιδικές θεατρικές παραστάσεις, επισκέψεις σε μουσεία και ιστορικούς χώρους.

Τα παιδιά με δυσλεξία μπορούν να μάθουν ξένες γλώσσες;

Το πρώτο πράγμα που θα πρέπει να έχουμε στο νου είναι ότι σε καμία περίπτωση δεν πιέζουμε ένα παιδί να ξεκινήσει να μαθαίνει μια ξένη γλώσσα - πόσο μάλλον κάποιο που έχει ειδικές μαθησιακές ανάγκες, όπως δυσλεξία - από έναν εκπαιδευτικό χωρίς την ανάλογη εξειδίκευση. Η πίεση που συχνά δέχονται αυτά τα παιδιά από γονείς και δασκάλους μπορεί να τους δημιουργήσει πρόσθετα ψυχολογικά προβλήματα, όπως χαμηλή αυτοπεποίθηση, αυξημένο φόβο αποτυχίας κλπ. Αυτό δεν σημαίνει ότι ένα παιδί με δυσλεξία θα στερηθεί τη γνώση μιας ξένης γλώσσας. Αντιθέτως, μπορεί να διδαχτεί ακόμα και την Αγγλική (που θεωρείται η πιο «δυσλεξική» ξένη γλώσσα, μιας που άλλα γραφούμε και άλλα διαβάζουμε), αρκεί ο εκπαιδευτικός/ειδικός παιδαγωγός να είναι κατάλληλα εκπαιδευμένος, ώστε η διδασκαλία του να είναι βιωματική, δημιουργική, δομημένη και οργανωμένη γύρω από τον τρόπο μάθησης. Αξίζει να σημειωθεί ότι στην περίπτωση που οι μαθητές με ειδικές μαθησιακές ανάγκες διδάσκονται την ξένη γλώσσα από εξειδικευμένους καθηγητές, μπορούν να ξεκινήσουν την εκμάθησή της ακόμα και από τις πρώτες τάξεις του Δημοτικού, για καλύτερα αποτελέσματα.

Δεύτερη ξένη γλώσσα;

Πάντα οι γονείς έχουν το άγχος για το «κάτι παραπάνω». Έτσι, αναρωτιούνται πότε θα μπορούσε το παιδί τους να μάθει και μια δεύτερη ξένη γλώσσα. Συνήθως, η ένταξη μιας δεύτερης ξένης γλώσσας γίνεται στην Ε΄ Δημοτικού, υπό την προϋπόθεση ότι το παιδί έχει εκφράσει την επιθυμία του να μάθει και μια δεύτερη

γλώσσα και έχει αποφασίσει μόνο του ποια θα είναι. Εσείς μπορείτε να το συμβουλέψετε, αλλά όχι να επιβάλετε την άποψή σας.

Με τη συνεργασία της Αγγελικής Παπά (B. A, MEd, καθηγήτρια Αγγλικών - ειδική παιδαγωγός - επιστημονική συνεργάτης του Εθνικού Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, υπεύθυνη σπουδών «I love dyslexia», www.ilovedyslexia.gr).

Από: Νινέττα Φαφούτη

Πηγή: imommy.gr